(i) **Printed Pages: 7** **Roll No. .....**

(ii) **Questions : 9** **Sub. Code : 2 6 6 2**

Exam. Code : 0 3 0 8

Master of Arts (Economics) 2nd Semester

1059

MICRO ECONOMICS—II

Paper—MAECO-201 (In all Mediums)

Time Allowed : Three Hours] **[Maximum Marks : 80**

Note :— Attempt ***five*** questions in all, including question number **1** which is compulsory. Choose ***one*** question each from other four Units respectively. Each short answer type question carries **2** marks and long answer type question carries **15** marks each.

1. Attempt any ***ten*** short answer type questions in **25-30** words each :

(i) Production maximization rule.

(ii) Why does government control prices ?

(iii) What influences monopoly power ?

(iv) Negative effects of import tariff.

(v) Heroic assumptions.

(vi) The shapes of average selling cost curves under fixed cost and variable cost.

(vii) Differentiated products.

Scanned with CamScanner

(viii) Contestable markets.

(ix) What is substitution effect in labor market ?

(x) Is Leisure a normal good ?

(xi) Difference between Duopoly and Bilateral Monopoly.

(xii) Basic assumptions of Arrow's Impossibility Theorem.

(xiii) Externalities in production

(xiv) Utilitarianism

(xv) Rawlsian Social Welfare Function. 2×10=20

UNIT—I

2. How does perfect competition lead to allocative and productive efficiency ? Why does efficiency drive the price down in a purely competitive market ?

3. How peak load pricing is different from third degree price discrimination ? Discuss inter-temporal price discrimination and peak load pricing. 15 Each

UNIT—II

4. How can monopolistic competition lead to inefficiency and excess capacity ? How do you calculate excess capacity ?

5. What is the difference between cartel and collusion ? Why firms compete or collude in oligopolistic markets ? Why is collusion bad for consumers ? 15 Each

Scanned with CamScanner

UNIT—III

6. Discuss wage determination :

   (a) When there is imperfect competition in both the product and factor markets;

   (b) When there is a perfect competition in product market and an imperfect competition in the factor market.

7. Write an essay on labor supply trade-off between work and leisure.

15 Each

UNIT—IV

8. What is Pareto Optimality ? Is Pareto efficiency the same thing as perfect competition ?

9. Examine the Bergson-Samuelson Social Welfare Function. How it is different from Pareto Social Welfare Function ?

15 Each

(हिन्दी माध्यम)

नोट :– प्रश्न संख्या **1** जो कि अनिवार्य है, के साथ कुल **पांच** प्रश्न करें। क्रमशः अन्य **चार** यूनिटों में से प्रत्येक में से **एक** प्रश्न करें। प्रत्येक लघु उत्तर प्रश्न के **2** अंक हैं तथा प्रत्येक दीर्घ उत्तर प्रश्न के **15** अंक हैं।

1. कोई **दस** लघु-उत्तरीय प्रश्नों को **25-30** शब्दों में करें :–

   (i) उत्पादन अधिकतमकरण नियम।

   (ii) सरकार कीमतों पर नियंत्रण क्यों करती है ?

   (iii) एकाधिकार शक्ति को क्या प्रभावित करता है ?

Scanned with CamScanner

(iv) आयात शुल्क के नकारात्मक प्रभाव।

(v) प्रभावपूर्ण मान्यताएँ।

(vi) निश्चित लागत और परिवर्तनीय लागत के अधीन औसत बिक्री लागत वक्र।

(vii) विभेदित उत्पाद।

(viii) प्रतिस्पर्धी बाजार।

(ix) श्रम बाजार में प्रतिस्थापन प्रभाव क्या हैं ?

(x) क्या खाली समय सामान्यत: अच्छा है ?

(xi) द्वयधिकार और द्विपक्षीय एकाधिकार के बीच अंतर स्पष्ट करें।

(xii) एरो की असंभवता प्रमेय की मूल धारणाएँ।

(xiii) उत्पादन में बाहरीपन

(xiv) उपयोगितावाद

(xv) रॉल्सियन सोशल वेलफेयर फंक्शन। 2×10=20

यूनिट–I

2. सही प्रतिस्पर्धा कैसे आवंटन और उत्पादक दक्षता की ओर ले जाती है ? पूर्णत: प्रतिस्पर्धी बाजार में दक्षता कीमत को कम क्यों करती है ?

3. पीक लोड प्राइसिंग थर्ड डिग्री प्राइस भेदभाव से अलग कैसे हैं ? अंतर-सामायिक मूल्य भेदभाव और पीक लोड मूल्य निर्धारण पर चर्चा करें। 15 Each

यूनिट–II

4. एकाधिकार प्रतियोगिता अक्षमता और अतिरिक्त क्षमता का नेतृत्व कैसे कर सकती है ? आप अतिरिक्त क्षमता की गणना कैसे करते हैं ?

5. कार्टेल (Cartel) और कपट-संधि (Collusion) में क्या अंतर है ? फर्में ओलिगोपोलिस्टिक बाजारों में प्रतिस्पर्धा या कपट-संधि क्यों करती है ? उपभोक्ताओं के लिए कपट-संधिगलत क्यों हैं ? 15 Each

Scanned with CamScanner

यूनिट–III

6. वेतन निर्धारण पर चर्चा करें :

   (क) जब उत्पाद और कारक बाजार दोनों में अपूर्ण प्रतिस्पर्धा होती है;

   (ख) जब उत्पाद बाजार में पूर्ण प्रतिस्पर्धा और कारक बाजार में अपूर्ण प्रतिस्पर्धा होती है।

7. काम और आराम के बीच श्रम आपूर्ति व्यापार-बंद पर एक निबंध लिखें।

15 Each

यूनिट–IV

8. परेटो ऑप्टिमैलिटी क्या है ? क्या परेटो की दक्षता पूर्ण प्रतियोगिता जैसी ही है ?

9. बर्गसन सैमुअलसन सोशल वेलफेयर फंक्शन का परीक्षण करें। यह परेटो सोशल वेलफेयर फंक्शन से अलग कैसे हैं ? 15 Each

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ **1** ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਲ **ਪੰਜ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ **ਇੱਕ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਲਘੁ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ **2** ਅੰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੀਰਘ ਉੱਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ **15** ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਕੋਈ **ਦਸ** ਲਘੁ ਉੱਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ **25–30** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋ :

   (i) ਉਤਪਾਦਨ ਅਧਿਕਤਮਕਰਣ ਨਿਯਮ।

   (ii) ਸਰਕਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

   (iii) ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

   (iv) ਆਯਾਤ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

Scanned with CamScanner

(v) ਪ੍ਰਭਾਵਪੂਰਣ ਮਾਨਤਾਵਾਂ।

(vi) ਸਥਾਈ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਵੇਰੀਏਬਲ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਔਸਤ ਵਿੱਕਰੀ ਲਾਗਤ ਵੱਕਰ।

(vii) ਵਿਭੇਦਿਤ ਉਤਪਾਦ।

(viii) ਪ੍ਰਤਿਯੋਗਤਾ ਬਜ਼ਾਰ।

(ix) ਲੇਬਰ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਸਥਾਪਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹੈ ?

(x) ਕੀ ਖਾਲੀ ਸਮਾਂ ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਚੰਗਾ ਹੈ ?

(xi) ਡਯੂਪੋਲੀ ਅਤੇ ਦੋਪੱਖੀ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।

(xii) ਏਰੋ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ ਥਿਊਰਮ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਧਾਰਣਾਵਾਂ।

(xiii) ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀਪਨ।

(xiv) ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ।

(xv) ਰਾਲਸੀਅਨ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੰਕਸ਼ਨ। 2×10=20

ਯੂਨਿਟ–I

2. ਸੰਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਪ੍ਰਤੀਸਪਰਧੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

3. ਪੀਕ ਲੋਡ ਪ੍ਰਾਈਸਿੰਸ ਥਰਡ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਈਸ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ? ਅੰਤਰ-ਸਾਮਇਕ ਮੁੱਲ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਪੀਕ ਲੋਡ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

15 Each

Scanned with CamScanner

ਯੂਨਿਟ–II

4. ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਅਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਵੱਧ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਨੇਤ੍ਰਿਤੱਵ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਤੁਸੀਂ ਵਾਧੂ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

5. ਕਾਰਟੇਲ (Cartel) ਅਤੇ ਕਪਟ-ਸੰਧੀ (Collusion) ਵਿਚਕਾਰ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ? ਫਰਮਾਂ ਓਲੀਗੋਪੋਲਿਸਟਿਕ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਕਪਟ-ਸੰਧੀ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ? ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕਪਟ-ਸੰਧੀ ਗਲਤ ਕਿਉਂ ਹੈ ? 15 Each

ਯੂਨਿਟ–III

6. ਤਨਖਾਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ :

   (ੳ) ਜਦੋਂ ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਕਾਰਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੂਰਣ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਵੇ

   (ਅ) ਜਦੋਂ ਉਤਪਾਦ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਤੇ ਕਾਰਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਅਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

7. ਕੰਮ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿਰਤ ਪੂਰਤੀ ਵਪਾਰ ਬੰਦ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 15 Each

ਯੂਨਿਟ–IV

8. ਪਰੇਟੋ ਉਪਟੀਮੈਲਿਟੀ ਕੀ ਹੈ ? ਕੀ ਪਰੇਟੋ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਜਿਹੀ ਹੀ ਹੈ ?

9. ਬਰਗਸਨ-ਸੈਮੂਏਲਸਨ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ। ਇਹ ਪਰੇਟੋ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੰਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ? 15 Each

Scanned with CamScanner